

TROLLET UTEN HJERTE

Sist oppdatert: 13. mars 2004

Det var engang en konge som hadde syv sønner. Da de var voksne, skulle seks av dem ut og fri. Den yngste, Askeladden, ville faren ha igjen hjemme, så de andre skulle ta med seg en prinsesse til ham. Langt om lenge kom de til en konge som hadde seks døtre som de fridde til. Men de glemte at de skulle ha med seg en prinsesse til Askeladden. På hjemveien kom de til risegården, det var der trollet bodde. Da risen så dem, skapte han alle sammen om til stein.

Brødrene var og ble borte. Da bestemte Askeladden seg for å reise ut og finne dem. Da han hadde ridd et stykke, kom han til en korp som lå i veien og flakset med vingene og ikke orket å komme unna, så sulten var den. "Å kjære vene! gi meg litt mat, så skal jeg hjelpe deg i din nød," sa korpen. "Ikke mye mat har jeg, og ikke ser du ut til å kunne hjelpe meg stort heller," sa kongssønnen; "men litt får jeg vel gi deg, for du kan nok trenge til det, ser jeg." Så ga han korpen noe av nisten han hadde fått med seg.

Da han så hadde reist et stykke igjen, kom han til en bekk; der lå en stor laks som hadde kommet på tørt land, og slo og spratt og kunne ikke komme ut i vannet igjen. "Å, kjære vene! hjelp meg ut i vannet igjen," sa laksen til kongssønnen; "jeg skal hjelpe deg i din nød." "Hjelpen du gir meg, blir vel ikke stor," sa kongssønnen; "men det er synd du skal ligge her og svelte i hjel," Så skjøv han fisken uti igjen.

Nå reiste han et langt, langt stykke, og så møtte han en skrubbe; den var så sulten at den lå og dro seg i veien. "Kjære vene! la meg få hesten din," sa skrubben; "jeg er så sulten at det piper i tarmene på meg." "Ja, den hjelpen jeg får av deg, blir vel ikke stor; men du får vel ta hesten da, siden du er så nødig," sa kongssønnen. Da skrubben hadde spist opp hesten, satte den avsted med kongssønnen som ingen ting; så fort hadde han aldri ridd før.

Etter en stund kom de til risegården. Der så Askeladden alle seks brødrene sine og de seks brudene. Alle var blitt til stein. "Gå inn til risen," sa ulven. "Når du kommer inn, treffer du en kongsdatter; bare gjør som hun sier!"

Inne i hulen satt prinsessen. Hun sa: "Kryp inn under sengen og ligg helt stille." Da det ble kvelden, sa kongsdatteren: "Det var en ting jeg gjerne ville spørre deg om, når jeg bare torde." "Hva er det for en ting?" spurte risen. "Hvor du har hjertet ditt henne, siden du ikke har det på deg," sa

kongsdatteren. "Å, du er ei tulle," sa risen; "der hjertet mitt er, der kommer du aldri!" "Men det var da rart å vite hvor det er henne likevel," sa prinsessen.

"Langt, langt borte i et vann ligger en øy," sa risen; "på den øya står en kirke; i den kirken er en brønn, i den brønnen svømmer en and; i den anda er et egg, og i det egget - der er hjertet mitt, du."

Neste morgen traff Askeladden skrubben. De satte avsted, over heier og åser, over berg og daler. Etter mange dager, kom de til slutt til vannet. Det visste kongssønnen ikke hvordan han skulle komme over; men gråbeinen ba ham bare han ikke skulle være redd, og så la han uti med kongssønnen på ryggen og svømte over til øya. Så kom de til kirken; men kirkenøkkelen hang høyt, høyt oppe på tårnet, og først så visste kongssønnen ikke hvordan han skulle få den ned. "Du får rope på korpen," sa gråbeinen, og det gjorde da kongssønnen; og straks kom korpen og fløy etter nøkkelen, så prinsen kom inn i kirken.

Da han nå kom til brønnen, lå anden der og svømte frem og tilbake, slik som risen hadde sagt. Han sto og lokket, og til sist fikk han lokket den bort til seg og grep den. Men med det samme han løftet den opp av vannet, slapp den egget ned i brønnen, og så visste Askeladden slett ikke hvordan han skulle få det opp igjen.

"Ja, nå får du rope på laksen," sa gråbeinen; og det gjorde da kongssønnen; så kom laksen og hentet opp egget, og så sa skrubben at han skulle klemme på det, og med det samme Askeladden klemte, skrek risen.

"Klem én gang til," sa skrubben, og da Askeladden gjorde det, skrek risen enda ynkeligere, og ba både vakkert og vent for seg; han skulle gjøre alt kongssønnen ville, sa han, bare han ikke ville klemme i stykker hjertet hans. "Si at dersom han skaper om igjen de seks brødrene dine som han har gjort til stein, og brudene deres, skal han berge livet," sa skrubben, og det gjorde Askeladden. Ja, det var trollet straks villig til; han skapte om igjen de seks brødrene til kongssønner og brudene deres til kongsdøtre. "Klem nå i stykker egget," sa skrubben. Så klemte Askeladden egget i stykker, og så sprakk risen.

Da han så var blitt av med risen, red Askeladden tilbake til risegården igjen på skrubben; der sto alle seks brødrene hans lys levende med brudene sine, og så gikk Askeladden inn i berget etter sin brud, og så reiste de alle sammen hjem til kongsgården. Da ble det vel glede på den gamle kongen, da alle syv sønnene hans kom tilbake, med hver sin brud. "Men den deiligste av alle prinsessene er bruden til Askeladden likevel," sa kongen, "og han skal sitte øverst ved bordet med bruden sin." Så ble det festet både lenge og vel, og har de ikke festet fra seg, så fester de ennå.

Spørsmål til eventyret

- 1. Hva fikk de seks sønnene i oppdrag før de dro?**

- 2. Hva skjedde med sønnene og kongsdøtrene når de passerte risegården på hjemveien? Hva er et annet navn for rise?**

- 3. Hvilke dyr møtte Askeladden på sin vei, hva ba de ham om og hva svarte Askeladden dem?**

- 4. Hvordan fikk Askeladden hjelp da han skulle ut for å finne hjertet til risen?**

- 5. Hvor mange ganger klemte Askeladden på hjertet? Hva skjedde for hver gang han klemte på det?**

Svar på spørsmålene

- 1. Hva fikk de seks sønnene i oppdrag før de dro?**
De skulle finne en brud til Askeladden som måtte bli igjen hjemme.
- 2. Hva skjedde med sønnene og kongsdøtrene når de passerte risegården på hjemveien? Kan du et annet navn for rise?**
Risen, eller bergtrollet som den også kalles, forvandlet dem til sten.
- 3. Hvilke dyr møtte Askeladden på sin vei, hva ba de ham om og hva svarte Askeladden dem?**
Først møtte han en korp (ravn). Den var sulten og ba om mat. Askeladden ga den noe av nisten sin. Så traff han en laks som lå på land og gjerne ville i vann igjen. Askeladden hjalp den ut i vannet. Til slutt møtte han en skrubbe (ulv). Den var så sulten at den ville spise opp hele hesten til Askeladden. Askeladden sa først nei, men gikk med på det likevel da ulven sa at han kunne ri på ryggen til ulven.
- 4. Hvordan fikk Askeladden hjelp da han skulle ut for å finne hjertet til risen?**
Først fikk han hjelp av skrubben som fraktet ham den lange veien til den øde øya og svømte ham over. Deretter fikk han hjelp av korpen til å hente ned kirkenøkkelen. Og laksen hjalp ham å fiske opp egget fra brønnens dyp. Dessuten var det skrubben som hver gang fortalte ham hva han skulle gjøre med hjertet og svare på trollets veklager.
- 5. Hvor mange ganger klemte Askeladden på hjertet? Hva skjedde for hver gang kan klemte på det?**
Han klemte tre ganger. Første gang skrek risen. Andre gang skrek han ynkeligere og sa at han skulle gjøre alt Askeladden ba om bare han lot hjertet være ifred. Da sa Askeladden at risen måtte bringe de seks brødrene og brudene deres tilbake til livet så skulle han slutte å klemme. Risen så gjorde, men da klemte Askeladden likevel en siste gang på hjertet. Da sprakk trollet.

Filosofiske grublerier

- 1. Askeladden er snill mot dyrene han møter på sin vei. Derfor hjelper de ham når han senere trenger hjelp. Må vi alltid være snille mot andre for at andre skal være snille mot oss? Bør vi alltid være snille selv om vi ikke kan regne med å få noe tilbake? Eller bør vi bare være snille når vi vet at vi får noe igjen?*
- 2. På slutten av eventyret lover Askeladden å spare livet til risen bare han forvandler brødrene hans og brudene deres tilbake til mennesker. Risen gjør som han sier, men så klemmer Askeladden likevel hjertet i stykker. Askeladden brøt altså løftet sitt.*

Var det riktig av Askeladden å bryte løftet sitt? Kan vi bryte de lofter vi inngår med mennesker vi synes er slomme? Hva gjør et menneske slomt? Har du selv vært slom noen gang? Vil det si at du er et slomt menneske? Finnes det mennesker som bare er slomme? Eller finnes det noe godt i alle mennesker?